

TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 7. september 2017 truffet vedtak i

Sak nr: 17-073 (arkivnr: 17/847)

Saken gjelder: Klage fra A på dommerfullmektig B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Bjørn Eirik Hansen
Ketil Myhre
Svein J. Magnussen
Turid Ellingsen

Bjørn Eirik Hansen møtte som varamedlem for Randi Grøndalen som hadde forfall.

Offentlighet: Vedtak er vedtaket offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan benyttes som grunnlag for rettsmidler.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Innledning:

Ved brev av 25. mai 2017 har A klaget på dommerfullmektig B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt dommerfullmektig B, som ved brev av 19. juni 2017 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra advokat C. Klagen er supplert ved brev av 14. august 2017. Sorenskriver D ved X tingrett er orientert om klagen og har den 22. juni 2017 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Klager begjærte 17. januar 2017 boet til saksøkte tatt under rettens behandling som konkursbo, som følge av et forfalt krav på sakskostnader. Rettsmøtet var berammet til 27. februar 2017, men ble omberammet ettersom saksøkte ikke møtte. Rettsmøte ble holdt 8. mars 2017, og kjennelse ble avsagt 10. mars 2017. Klagers begjæring førte ikke frem.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Dommerfullmektigen varslet ikke om at forkynnelse ikke var utført lovlig. Dommerfullmektigen åpnet rettsmøtet med å meddele at møtet ikke var innkalt lovlig, og at begjæringen ikke kunne behandles. Begrunnelsen var at innkalling til rettsmøtet bare var forkynt for debitor en gang og ikke to. Dette medførte betydelige ekstrautgifter, men dommerfullmektigen responderte ikke da dette ble påpekt. Dette kunne vært unngått om dommerfullmektigen hadde varslet dem på forhånd, og han mener dette er unødvendig, respektløst og skader dommerfullmektigens integritet.

Da møtet fortsatte viste dommerfullmektigen tydelige at hun ikke hadde lest dokumentene i saken eller reglene for konkurs. Han hadde forventet en langt mer profesjonell fremtreden fra en representant for domstolene i Norge, og slikt inngir ikke tillit.

Dommerfullmektigen påla han deretter ytterligere dokumentasjonskrav, til tross for at saksbehandler per telefon 27. februar 2017 bekreftet at en dommer hadde sett igjennom tilsendt dokumentasjon og sagt at dette så greit ut. Dokumentasjonskravene han ble pålagt vitner om at dommeren ikke kjenner reglene på området, noe som heller ikke inngir tillit til domstolene.

For øvrig hadde dommerfullmektigen også store utfordringer med å se grunnlaget for hans krav. Dette viste klart at dommerfullmektigen ikke hadde forberedt seg og lest gjennom dokumentasjonen som var oversendt. Igjen skaper dette mistillit til domstolene.

Dommerfullmektigen forlot også møtet to ganger for å konferere med saksbehandler. Dette tok lang tid og de ble derfor sittende å vente. Han finner dette underlig, men det beviser bare at dommerfullmektigen nok en gang var helt uforberedt til møtet. Han både forventer og antar at en dommer forbereder seg til rettsmøter. Dommerfullmektigen virket under hele møtet veldig usikker og rådvill, og dette mener han ikke er dommerstanden verdig. På slutten av møtet kommenterte dommerfullmektigen også begjæringen med utsagnet "det er noe der". Han vet ikke hva dommerfullmektigen mente med dette, men det ga han følelsen av at hun ikke var upartisk. Det er ikke notert noe i rettsboken fra dette møtet og således fremstår det som om møtet ikke har funnet sted.

I det omberammede møtet spør dommerfullmektigen igjen om det er avholdt utleggsforretning. Igjen vitner dette om at dommerfullmektigen ikke synes å kjenne til prosessene rundt dette. At det i kjennelsen fremstår som at motpartens inntekt er lovlig tilegnede midler, vitner om at dommerfullmektigen ikke er upartisk. Han fikk klart inntrykk av at dommerfullmektigen vegret seg for å åpne konkurs, og han kan ikke se at det er i tråd med upartiskhet/likebehandling for en

dommer. Dommerfullmektigen kom også med andre utsagn han mener er irrelevante, blant annet at "saken er spesiell".

Han er klar over at det ikke kan klages over kjennelse, bevisvurdering og saksbehandling, men vil likevel hevde at i dette tilfellet har ikke dommerfullmektigen opptrådt profesjonelt tillitsvekkende og upartisk. Rettsmøtene, prosessen og kjennelsen i sin helhet bærer preg av partiskhet og forutinntatt holdning. På grunn av flere faktafeil i favør av motparten, stiller han seg spørrende til dommerfullmektigens realitetsoppfatning og dermed integritet. Det fremgår heller ingen argumenter i hans favør i kjennelsen, noe som virker ensidig og partisk.

Etter å ha lest uttalelsene fra dommerfullmektigen og sorenskriveren er han enda mer uforstående til saken fra tingrettens side. Alle tre fra hans side som var tilstede i begge rettsmøtene har samme oppfatning av saken og saksforløpet, mens dommerfullmektigen har en annen virkelighetsoppfatning. Det dommerfullmektigen skriver i sin uttalelse samsvarer ikke med det som ble informert om under møtet den 27. februar 2017. Han lurte på hvorfor dommerfullmektigen ikke gikk ut i møtet 8. mars for å se om debitor møtte. For øvrig er han undrende til prosessen som dommerfullmektigen beskriver, da han mener denne prosessen er urimelig. Det er også fortsatt riktig det han skrev i klagen om at dommerfullmektigen ikke var interessert i å drøfte spørsmålet om ekstra kostnader, og dommerfullmektigen har ikke på noe tidspunkt uttrykt at det var leit at de møtte uten at rett kunne settes.

For han er det åpenbart at dommerfullmektigen var helt uforberedt den 27. februar 2017, og det virket som at hun ikke hadde lest innsendt dokumentasjon. Av dommerfullmektigens uttalelse er det også tydelig at dommerfullmektigen ikke husker deler av møtet spesielt godt, mens andre deler åpenbart er helt klare i hukommelsen. Han synes det er bemerkelsesverdig at dommerfullmektigen hevder i detalj å huske drøfting rundt kostnader, men ikke det faktum at hun forlot rettsalen to ganger.

At sorenskriveren mener det ikke er behov for inngripen får være sorenskriverens beslutning, men han finner det mer enn merkelig at en representant for domstolene kommer med helt ulike begrunnelser overfor dem og Tilsynsutvalget når det gjelder begrunnelsen for omberammingen.

Denne konkursbegjæringen burde ikke ha blitt tatt opp til realitetsbehandling i det hele tatt, da det kreves utleggsforretning for å kunne begjære noen personlig konkurs. Han klager ikke på resultatet i dommen, men vurderingen av hvordan dommerfullmektigen har kommet frem til utfallet og brudd på de etiske reglene for god dommerskikk.

I møtet 8. mars virket det som at dommerfullmektigen fortsatt hadde problemer med å forstå hva kravene gjaldt. Han mener også at dommerfullmektigen har opptrådd partisk med et særlig ønske om ikke å åpne konkurs.

Innklagede – dommerfullmektig B – har i hovedsak vist til følgende:

Motparten hadde ikke signert på og returnert mottakskvitteringen, og møtte heller ikke til rettsmøtet 27. februar 2017. Konkursåpning er et svært inngripende tiltak, og i slike situasjoner omberammer tingretten rettsmøtet. Dette er fast praksis ved X tingrett og en rekke andre tingretter i landet. Klagers påstand om at hun ikke responderte på at klager påpekte ekstrautgiftene som følge av omberammingen er uriktig, hun husker at de diskuterte kostnader og tidsbruk og at hun forklarte dem hvilken praksis som følges ved tingretten. Hun uttrykte forståelse for at det var leit at de måtte møte uten at rett ble satt.

Hun forstår ikke hva klager mener med at møtet fortsatte. Rett ble ikke satt, og rettsmøtet ble omberammet.

Det er feil at hun ikke hadde lest dokumentene i saken eller ikke kjente reglene om konkurs. Hun viser til at klagers anke enstemmig ble forkastet. På tidspunktet for rettsmøtet hadde hun hatt flere konkurssaker. Hun kan ikke huske at hun spurte klager om han visste om motparten hadde hentet post, men i så fall var dette bare en mindre del av hennes generelle undersøkelse.

Hun "påla" ikke klager å dokumentere konkursbegjæringen ytterligere, men hun gjorde klager oppmerksom på regelen om at det må være klar sannsynlighetsovervekt for insolvens.

Det kan godt stemme at hun tok et par pauser under rettsmøtet. Når en part ikke møter, er det vanlig at dommeren tar en pause for å sjekke om noen har meldt seg eller ringt inn til tingrettens resepsjon. Det er også vanlig å ta en samtale med saksbehandler for å få opplysninger om skyldner og om hvilken eventuell kontakt det har vært mellom tingretten og parten. Det er videre fast praksis at rettsbok ikke føres når det ikke settes rett.

Klager hevder at hun hadde utfordringer med å forstå hans økonomiske krav. Hun hadde ingen problemer med å forstå faktum i saken, det er vanlig at prosessfullmektigen blir bedt om å forklare de ulike postene nærmere.

Påstanden om at hun var partisk eller forutinntatt savner ethvert grunnlag. Hun har ingen personlig mening om eller tilknytning til noen av partene i saken. Klagers uttalelser om at hun hadde en lite profesjonell og tillitvekkende holdning og virket usikker og rådvill, er subjektive påstander som det er vanskelig for henne å kommentere. Men hun kan bemerke at det var nødvendig å stille en rekke spørsmål siden kravet var dårlig underbygget.

Prosessfullmektig – advokat C – har i hovedsak uttalt følgende:

Han som prosessfullmektig oppfattet rettsmøtet den 27. februar 2017 på samme måte som det er fremstilt i klagen. Han oppfattet således utsettelsen begrunnet med manglende forkynnelse for debitor og ikke det forhold at debitor hadde unnlatt å møte.

Domstolleder – sorenskriver D – har bl.a. uttalt følgende:

Slik hun kjenner og har observert dommerfullmektigen er hun samvittighetsfull, har gode juridiske kunnskaper og er godt forberedt til rettsmøtene. Hun bruker mye tid og krefter på å sette seg inn i sakene og de aktuelle rettsområdene, og hun kan avkrefte at dommerfullmektigen ikke hadde lest saksdokumentene eller satt seg inn i saken forut for rettsmøtet. Dommerfullmektigen har behandlet mange konkursbegjæringer, men antagelig ikke hvor en privatperson begjærer en annen privatperson konkurs. Slike begjæringer er sjeldne og gjør slike saker spesielle. Hun kan erindre at dommerfullmektigen diskuterte denne saken med mer erfarne kollegaer, og hun bemerker at også lagmannsretten har uttrykt tvil i saken.

I tilfeller hvor forkynnelse ikke er skjedd for saksøkte personlig, er praksis hos dem at de avventer tidspunktet for rettsmøtet for å se om saksøkte møter, og at saken omberammes dersom så ikke er tilfelle. I noen av disse sakene møter saksøkte, og de kan derfor ikke avlyse rettsmøtene på forhånd.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, hvor det er bestemt at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning. Dette gjelder for eksempel innsigelser mot dommerens beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen, prosessledelsen eller innvendinger mot selve rettsavgjørelsen. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klager har fremsatt flere innsigelser mot innklagedes kunnskaper, prosessledelsen og selve rettsavgjørelsen. Innsigelsene må etter Tilsynsutvalgets syn ses i sammenheng. Dette er forhold som kan benyttes som grunnlag for anke. Denne delen av klagen må derfor avvises.

Det er i klagen videre anført at innklagede handlet i strid med god dommerskikk bl.a. fordi hun ikke avlyste rettsmøtet 27. februar 2017 fordi motparten ikke var lovlig innkalt, og at han som følge av dette ble påført ekstra kostnader. Videre er det anført at innklagede var dårlig forberedt og partisk.

Dette er forhold som Tilsynsutvalget kan vurdere.

Innklagede har opplyst at motparten ikke var lovlig forkynt til rettsmøtet 27. februar 2017, men at rettsmøtet, i henhold til etablert praksis ved tingretten, ikke ble avlyst fordi en ville se om motparten likevel møtte. Det er ikke praksis at konkursrekvirenten varsles om at innkallingen ikke er lovlig forkynt for motparten. Da motparten ikke møtte, ble saken utsatt og nytt rettsmøte berammet. Praksisen er bekreftet av sorenskriveren.

Tilsynsutvalget legger til grunn at det formelle grunnlaget for omberamningen var manglende forkynning av innkallingen for motparten, slik også klagerens prosessfullmektig har oppfattet det. At et rettsmøte til behandling av en konkursbegjæring forsøkes avholdt til tross for manglende forkynning av en personlig part er ikke uvanlig, og kan ha gode grunner for seg selv om det kan medføre at konkursrekvirentens oppmøte er forgjeves. Utvalget registrerer at klager og innklagede har ulik oppfatning om hva som ble sagt av innklagede under rettsmøtet, herunder vedrørende spørsmålet om sakskostnader. Slik saken er opplyst har imidlertid utvalget ikke grunnlag for å konkludere med at innklagede har overtrådt normene for god dommerskikk.

Anførselen om at innklagede var uforberedt til rettsmøtene som var berammet 27. februar og 8. mars 2017, og at hun opptrådte partisk, bygger i hovedsak på innklagedes uttalelser under prosessledelsen og selve avgjørelsen. Tilsynsutvalget kan ikke se at de uttalelsene som er konkretiserte, eller de øvrige forhold som tas opp i klagen, gir grunnlag for å konkludere med at innklagede var uforberedt eller partisk.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan benyttes som grunnlag for rettsmidler.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.